

მეწარმე სუბიექტები და მათი ღირსება-ნაპოვნებანი

ნათია შენგელია

სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი
ეკონომიკაში, სტუ უფროსი მასწავლებელი

რევაზ შენგელია

ედ, სტუ ასოცირებული პროფესორი

„მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონში შეტანილი ცვლილებების შესაბამისად მენარმე სუბიექტები არიან: ინდივიდუალური მენარმე (იმ), სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (სპს), კომანდიტური საზოგადოება (კს), შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (შპს), სააქციო საზოგადოება (სს) და კოოპერატივი. აქედან, ინდივიდუალური მენარმე არ არის იურიდიული პირი. იგი საქმიან ურთიერთობებში თავის უფლებებს ახორციელებს და მოვალეობებს ასრულებს, როგორც ფიზიკური პირი, ხოლო სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, კომანდიტური საზოგადოება, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, სააქციო საზოგადოება და კოოპერატივი არიან იურიდიული პირის სტატუსის მქონე სანარმოები (კომპანიები).

ინდივიდუალური მენარმე, როგორც ამ კანონით გათვალისწინებულ უფლება-მოვალეობათა სუბიექტი, წარმოიშობა მხოლოდ რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან. თუ რეგისტრაციამდე მენარმე სუბიექტის სახელით რაიმე მოქმედება შესრულდა, ამ მოქმედების შემსრულებლები და სანარმოს დამფუძნებლები პასუხს აგებენ პერსონალურად, როგორც სოლიდარული მოვალეები, მთელი თავისი ქონებით, პირდაპირ და უშუალოდ, ამ მოქმედებიდან წარმოშობილი ყველა ვალდებულებისათვის. ეს პასუხისმგებლობა ძალაში რჩება მენარმე სუბიექტის რეგისტრაციის შემდეგაც.

იურიდიული პირის მენარმე სუბიექტების გამაერთიანებელი განმაზოგადებელი ტერმინია **კომპანია**. ეს უკანასკნელი საბაზრო ეკონომიკის ძირითადი ეკონომიკური აგენტია. აღსანიშნავია, რომ

დასავლეთში ყველა ახალი სამართლებრივი ფორმა წინამორბედში არსებული წინააღმდეგობების გადაჭრის მიზნით (დამატებითი სახსრების მოზიდვა და რისკის შემცირება) ეტაპობრივად იქმნებოდა და შესაბამისად ცალ-ცალკე კანონი შემუშავდებოდა. საქართველოში კი ყველა სამართლებრივი ფორმა ერთ – „მენარმეთა შესახებ საქართველოს კანონში“ მოქცეული.

ინდივიდუალურ მენარმე სუბიექტში (იმ) მეპატრონე და მმართველი ერთი და იგივე პირია. ინდივიდუალური მენარმე, როგორც ინდივიდუალური საწარმოს (ის) მფლობელი, არის ფიზიკური პირი, რაც იმას ნიშნავს რომ დამფუძნებლის სამენარმეო ქონება არ არის გამოცალკევებული მისი პირადი ქონებისაგან. ე.ი. იგი სამენარმეო საქმიანობიდან წარმოშობილი ვალდებულებებისათვის პასუხს აგებს არა მარტო სამენარმეო აქტივებით, არამედ პირადი ქონებითაც (იმ ქონების გარდა, რომელზედაც კანონის თანახმად არ შეიძლება გადახდევინების მიქცევა). დაუშვათ, თქვენ, როგორც ფიზიკურმა პირმა, გახსენით პურის საცხობი. არ არის გამორიცხული, რომ თქვენი ბიზნესი წარუმატებელი აღმოჩნდეს ანუ მთლიანად დანახარჯმა გადაამეტოს პურის რეალიზაციით მიღებულ შემოსავალს. თუ ეს სხვაობა დიდია, მაშინ შესაძლებელია იგი გადახდის უუნაროდ შეფასდეს და გაკოტრებულად გამოცხადდეს. ამ შემთხვევაში თქვენ იძულებული იქნებით ნაღდი ფული გადაუხადოთ მევალეს. უწინარეს ყოვლისა, თქვენ მოგიხდებათ, ალბათ, პურის საცხობის გაყიდვა. მაგრამ ამოღებული ფული თუ საკმარისი არ აღმოჩნდება ვალის დასაფარავად, მაშინ თქვენ იძულებული იქნებით ვალი პირადი აქტივების (ავტომანქანა, ბინა, ძვირფასეულობა და სხვა) გაყიდვით დაფაროთ.

აღსანიშნავია, რომ ინდივიდუალური საწარმოს მესაკუთრე მთელ შემოსავალს ხარჯებისა და გადასახადების გამოკლების შემდეგ (იგი იხდის არა მოგებიდან, არამედ საშემოსავლო გადასახადს) თავისთვის იტოვებს და ბიზნესთან დაკავშირებულ ყველა რისკს თავად ეწევა. ე.ი. მენარმე გაითავისებს მთლიანად როგორც მოგებას, ისე ზარალს. (ის)-ში მესაკუთრენი, როგორც წესი, გენერალური მენეჯერებიც არიან. ეს ფორმა ყველაზე გავრცელებული, ძველი და მარტივია.

(ის)-ს როგორც ღირსებები, ისე ნაკლოვანებები მისი ინდივიდუალური ბუნებიდან გამომდინარეობს. **დასაწყისში შევჩერდით მის ღირსებებზე: იოლია მისი მონყოლა-ორგანიზაცია.** რეგისტრაციისთვის საკმარისია განცხადება საგადასახადო ორგანოს სახელზე ნოტარიუსით დამოწმებული; **მაქსიმალური თავისუფლება:** ერთპიროვნული მფლობელობის გამო გადაწყვეტილების მიღებისას არ დაგჭირდებათ მიმართოთ დირექტორთა საბჭოს, ან მიაღწიოთ შეთანხმებას პარტნიორებთან. ეს ფორმა კარგად ერგება მკვეთრად გამოხატული ინდივიდუალისტური თვისებების მქონე ადამიანებს. ქართველი კაცი ბუნებით ინდივიდუალისტია, ესეცაა ერთ-ერთი მიზეზი იმისა, რომ დღეს საქართველოში 120 ათასზე მეტი (ის)-ა; **საქმიანობის საწყის ეტაპზე მოგება ჩვეულებრივ მცირეა.** ამ მიმართულებითაც (ის) მისაღებია, ვინაიდან მთელი მოგება თქვენ გრჩებათ და არავის უნაწილებთ; **ინდივიდუალური საწარმო ფირმის საიდუმლოებების დაცვის გარანტიაა.** რადგან საქმის წარმატებების საიდუმლოებანი მხოლოდ მისმა მეპატრონემ იცის; **ამ სახეობაში მცირეა, ასევე, საორგანიზაციო ხარჯები.** შესაძლებელია საგადასახადო შეღავათები. **არ არსებობს ორმაგი დაბეგვრა; ინდივიდუალური საწარმო ერთობ მოქნილი და მობილურია.** მას ბაზარზე მოთხოვნების გათვალისწინებით სწრაფად შეუძლია შეცვალოს სამეურნეო ქცევა.

როგორც ყველა მოვლენას, (ის)-საც გააჩნია ნაკლოვანებანი, სახელდობრ: **არსებობს სიძნელეები დიდი კაპიტალის მოზიდვაში,** ვინაიდან (ის)-ში დაბანდებული კაპიტალი შედგება პირადი და ოჯახის წევრების სახსრებისაგან; **საქმიანობის ხანგრძლივობის გაურკვევლობა.** (ის)-ს საქმიანობა იურიდიულად მისი მფლობელის სიკვდილის, დაპატიმრების, გაკოტრების ან ფსიქიკური დაავადების შემთხვევაში მთავრდება თუ ბიზნესი აგებული იყო მისი მფლობელის ტალანტზე და კვალიფიკაციაზე; **ვალების დაფარვაზე განუსაზღვრელი პასუხისმგებლობა.** ეს ნიშანი, ერთი მხრივ, ინდივიდუალური მენარმის უპირატესობას წარმოადგენს, რადგან კრედიტორები საკმაოდ ხალისით აძლევენ ფულს იმ ბიზნესმენებს, ვისი პირადი ქონებაც საწარმოს წარუმატებლობის შემთხვევაში ვალის გადახდის გარანტს წარმოადგენს,

მაგრამ, მეორე მხრივ, წარუმატებლობის შემთხვევაში ერთპიროვნულმა მენარმემ მთელი თავისი პირადი დანაზოგი და ქონება შეიძლება დაკარგოს. ეს რისკი მენარმეს აშინებს და ინდივიდუალური საწარმოდან სხვა ფორმაზე (სადაც პასუხისმგებლობა განსაზღვრულია, შეზღუდულია) გადასვლისაკენ უბიძგებს; **მმართველური პროფესიონალიზმის უკმარისობა.** (ის)-ში მენარმე თვითონ არის გენერალური მენეჯერი, ანუ თავად უძღვება მენეჯმენტის ყველა სახეს: წარმოებას, მომარაგება-გასაღებას, რეკლამას, ფინანსებს, კადრების საქმეს და ა.შ. ცხადია, ყველას არ გააჩნია ჩამოთვლილ დარგებში პროფესიული ცოდნა. არადა, თუნდაც ერთი დარგის უცოდინარობა აუარესებს საბოლოო შედეგს. (ის)-ში პროფესიონალი მმართველის დაქირავება გაძნელებულია, რადგან შესაბამისი ცოდნისა და კვალიფიკაციის მქონე ადამიანებს არა აქვთ მისწრაფება იმუშაონ თავისი წინსვლისა და განვითარების, შრომის ანაზღაურების შემზღუდავ გარემოში; **რესურსების მცირე პარტიობით შეძენის გამო შედარებით მაღალია მათზე ფასები.** წარმოების მასშტაბების ზრდის შეუძლებლობის გამო, ასევე შეზღუდულია რესურსების ეკონომიურად გამოყენება. ყველაფერი ეს ზრდის ინდივიდუალური მენარმის წარმოების ხარჯებს და ამცირებს მის კონკურენტუნარიანობას. ამგვარად, ინდივიდუალური საწარმო შეგიძლიათ შეარჩიოთ იმ შემთხვევაში, თუ: თქვენს პოტენციურ ბიზნესს არ სჭირდება დიდი კაპიტალი; საწარმო შეიძლება მართოს ერთმა პიროვნებამ ან ოჯახმა; საწარმოო ამოცანების გადაწყვეტას არ სჭირდება კოლექტიური ძალისხმევა; არ გსურთ მოგება სხვასაც გაუნაწილოთ.

ინდივიდუალური მენარმის წინაშე მდგარი რესურსების შეზღუდულობის, მმართველური უკმარისობისა და მაღალი რისკის პრობლემა გარკვეულწილად, შეგიძლიათ გადაჭრათ სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოების (სპს) ჩამოყალიბებით. **სპს (ის)-გან ძირითადად იმით განსხვავდება, რომ მას აყალიბებს ორი (ან მეტი) პირი. სპს არის საზოგადოება, რომელშიც რამდენიმე ფიზიკური პირი ერთობლივად, ერთიანი საფირმო სახელწოდებით, ეწევა არა ერთჯერად და დამოუკიდებელ მენარმოებას და პარტნიორები საზოგადოების ვალდებულებებისათვის**

კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ როგორც სოლიდარული მოვალეები—უშუალოდ, პირდაპირ, მთელ ვალდებულებებზე, შეუზღუდავად მთელი თავისი ქონებით. მისი პარტნიორები შეიძლება იყვნენ მხოლოდ ფიზიკური პირები. სპს-ის ხელმძღვანელობის უფლება აქვს ყველა პარტნიორს, საზოგადოების დავალებით და სახელით.

სპს-ის მიერ მიღებული მოგებიდან კი არ გადაიხდება გადასახადი, არამედ ცალკეული წევრი იხდის მიღებული შემოსავლიდან, წილიდან გადასახადს.

სპს –ში პარტნიორები შეიძლება იყვნენ მხოლოდ ფიზიკური პირები და მინიმუმ ორნი. სპს–ს უნდა ჰქონდეს დასახელება, სადაც საჭიროა მიეთითოს საზოგადოებიდან თუნდაც ერთი გვარი. მაგ: ფირმა („გივი ჩხეიძე სპს“). სპს-ში პარტნიორები ვალების დაფარვისას პასუხს აგებენ არა მარტო საზოგადოების ერთობლივი ქონებით, არამედ მათი უკმარისობის შემთხვევაში პირადი ქონებითაც. ამასთან, კრედიტორი უფლებამოსილია, ვალის გადახდა მოსთხოვოს საზოგადოების ნებისმიერ წევრს ან ყველა პარტნიორს ერთად. ხოლო ის, ვინც ფარავს საზოგადოების ვალს, იძენს რეგრესის უფლებას, ანუ უფლებას უკან მოითხოვოს პარტნიორი-თანამოვალეებისგან ის თანხა, რომელიც მან მათ მაგივრად გადაუხადა მევალეს. მაგალითად, გიგა, უჩა და ქეთევანი სპს-ის თანამესაკუთრენი არიან. პარტნიორული შეთანხმების საფუძველზე, გიგას და უჩას ცალ-ცალკე შემოსავლის 40% მიჰქონდათ, დანარჩენი 20% კი ქეთევანის წილი იყო. წინა თვეში ფირმა გაკოტრდა. სამენარმოეო ქონების გაყიდვის შემდეგ ფირმას კრედიტორების ვალი მაინც დაედო 10000 ლარი. ვინაიდან გიგას და უჩას პირადი ქონება არ გააჩნდათ, კრედიტორებმა მთელი ვალის გადახდა ქეთევანის პირად ანგარიშს დააკისრეს. მაშასადამე, თუ ინდივიდუალური მენარმე მხოლოდ საკუთარ შეცდომებზეა პასუხისმგებელი, სპს-ში პასუხისმგებლობა პარტნიორთა შეცდომებზეც ვრცელდება, ანუ პასუხისმგებლობა სოლიდარულია: „ერთი ყველასათვის, ყველა – ერთისათვის“, რაც ზოგჯერ უთანხმოებას და კონფლიქტს იწვევს. კონფლიქტის საგანი ხდება, აგრეთვე, პარტნიორებს შორის მართვის ფუნქციების გადანაწილება, ლიდერობისთვის ბრძოლა. თუ

სპს-ში მხოლოდ ორი წევრია, ერთის გასვლის შემდეგ ეს საწარმო ან ინდივიდუალურად უნდა გადაკეთდეს, ანდაც გაუქმდეს. ყველაფერი ეს აკნინებს საანალიზო ფორმის ღირებებს. ამიტომაცაა, რომ სპს უმრავლეს ქვეყანაში (მათ შორის საქართველოშიც) ყველაზე ნაკლებგავრცელებული ფორმაა.

პარტნიორული მენარმეობის ნაირსახეობაა - კომანდიტური საზოგადოება (კს). **(კს) არის საზოგადოება, რომელშიც რამდენიმე პირი ერთობლივად, ერთიანი საფირმო სახელწოდებით ეწევა არაერთჯერად და დამოუკიდებელ მენარმეობას.** იგი შედგება მინიმუმ ერთი ნამდვილი (კომპლემენტარი) და მინიმუმ ერთი მეპაიე (კომანდიტორი) წევრისაგან. მისი საფირმო სახელწოდება უნდა შეიცავდეს მინიმუმ ერთი კომპლემენტარის გვარს. კომანდიტი შეიძლება იყოს როგორც ფიზიკური პირი, ისე იურიდიული პირი, მათ შორის სახელმწიფოც. კომპლემენტარი შეიძლება იყოს მხოლოდ ფიზიკური პირი. სწორედ ამიტომ მისი პასუხისმგებლობა კრედიტორების წინაშე შეუზღუდავია (ე.ი. ვრცელდება, როგორც სამენარმეო, ისე პირად ქონებაზე). (კს) —ის კომპლემენტარები საზოგადოების ვალდებულებებზე კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ სოლიდარულად ანუ თითოეული პარტნიორი ვალდებულებებზე პასუხს აგებს უშუალოდ, მთლიანად, პირდაპირ, შეუზღუდავად, მთელი თავისი ქონებით. კომანდიტს უფლება აქვს მოითხოვოს კუთვნილი მოგების მიღება და განახორციელოს კონტროლი საზოგადოების სქემანობაზე, გაასხვისოს ან მემკვიდრეობით გადასცეს თავისი წილი, სხვა პარტნიორების თანხმობის გარეშე, გარდა წესდებით განსაზღვრული შემთხვევისა. კომანდიტი ზარალის მოზიარება მხოლოდ თავისი წილი კაპიტალისა და ჯერ კიდევ გადაუხდელი შესატანის ოდენობით. (კს)-ში ხელმძღვანელობის უფლება აქვთ მხოლოდ პერსონალურად პასუხისმგებელ პარტნიორებს (კომპლემენტარებს). ე. ი. კომანდიტები არ მონაწილეობენ საზოგადოების ხელმძღვანელობაში.

კორპორაციული მენარმეობის სახეობაა შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (შპს). საზოგადოებას, რომლის პასუხისმგებლობა კრედიტორების (მევალეების) წინაშე თავისი ქონებით, ხოლო საზოგადოების წევრთა პასუხისმგებლობა კაპი-

ტალში მათი წილით შემოფარგლება შპს ეწოდება. ეს ის ფორმაა, სადაც ყოველ მონაწილეს სანესდებო კაპიტალში შეაქვს გარკვეული პაი. შემდგომ საზოგადოების ვალებზე მისი პასუხისმგებლობა შეზღუდულია მისი წილით. **თავად საზოგადოება იურიდიული პირია**, რაც იმას ნიშნავს, რომ მას სამეურნეო გამგებლობაში (საკუთრებაში) ან ოპერატიულ მართვაში აქვს დამფუძნებლების პირადი ქონებისაგან გამოცალკევებული ქონება და თავის ვალდებულებებზე პასუხს აგებს ამ ქონებით. თითოეულ წევრს პაის შესაბამისად ეძლევა მონაწილეობა ან სერტიფიკატი, მაგრამ ამ მონაწილის გაყიდვა არ შეიძლება, რადგან იგი არ წარმოადგენს ფასიან ქალაქს. (შპს) შეიძლება დააარსოს ერთმა პირმაც. (შპს)-ს მართვის ორგანოებია: საერთო კრება, დირექტორატი და სამეთვალყურეო საბჭო. პასუხისმგებლობის შეზღუდულობის გამო ეს ფორმა საკმაოდ გავრცელებულია.

თანამედროვე საბაზრო ეკონომიკაში მთავარ როლს აქციონერული საზოგადოებები თამაშობენ. აქციონერული საზოგადოება (ას) არის საზოგადოება, რომლის სანესდებო კაპიტალი დაყოფილია ერთი და იგივე ნომინალური ღირებულების მქონე აქციებად. აქციონერული საზოგადოება არის საწარმო, რომელსაც ფლობენ მესაკუთრეები (აქციონერები) და მართავენ მათ მიერ დაქირავებული პირები. მართალია, ორგანიზაციულ-სამართლებრივ ფორმათა სტრუქტურაში (ას)-ის წილად სულ რაღაც 20-25% (საქართველოში 2,4%) მოდის, მაგრამ ისინი იძლევიან სამეურნეო ბრუნვის 80-90%-ს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ცხადია, ისმის კითხვა - რა არის აქციონერული საზოგადოება და რა განაპირობებს მის წამყვან როლს ეკონომიკაში.

როგორც ითქვა, აქციონერული საზოგადოება არის ფირმა, რომელიც თავის სანესდებო კაპიტალს აქციების გამოშვებით და რეალიზაციით აყალიბებს. (აქცია არის საკუთრების ტიტული, რომელიც მონაწილეს მისი მეპატრონის მონაწილეობას სააქციო საზოგადოების კაპიტალში. აქცია (ჩვეულებრივი) მის მფლობელს ანიჭებს მესაკუთრის და მმართველის უფლება-მოსილებას: ა) აქციონერს უფლება აქვს მიიღოს საზოგადოების მოგებიდან წილი (დივიდენდი); ბ) საზოგადოების ლიკვიდაციის (დახურვის, გაუქმე-

ბის) შემთხვევაში მონაწილეობა მიიღოს დარჩენილი ქონების განაწილებაში; გ) მონაწილეობა მიიღოს საზოგადოების მართვაში (თუ ფლობს აქციას ხმის უფლებით).

მართალია, კორპორაცია (აქციონერული საზოგადოება) იურიდიულად აქციონერებს ეკუთვნის, მაგრამ მართვით ისინი ნაკლებად არიან დაკავებული. აქციონერთა მმართველური საქმიანობა ხშირად კორპორაციის ხელმძღვანელი ორგანოების არჩევით და სამეურნეო საქმიანობის სტრატეგიის შემუშავებაში მონაწილეობით შემოიფარგლება. რეალური ხელისუფლება, მმართველთა (დირექტორთა) ხელშია თავმოყრილი. დირექტორებს ნიშნავს და ნებისმიერ დროს გამოიწვევს სამეთვალყურეო საბჭო. კორპორაციის ყოველდღიურ ხელმძღვანელობას სწორედ დირექტორები ეწევიან. ამის გამო მმართველებსა და აქციონერებს (მესაკუთრეებს) შორის ზოგჯერ გარკვეული სირთულეები წარმოიშობა. მაგალითად, აქციონერები დაინტერესებულნი არიან მაქსიმალური დივიდენდების მიღებით, ეს მაშინ, როცა მენეჯერები ცდილობენ მათ შემცირებას და სამეურნეო ბრუნვაში წარმართვას. ამ წინააღმდეგობის გარკვეულწილად, დაძლევა შესაძლებელია სამართლებრივი და ეკონომიკური ხასიათის ინსტრუმენტებით, სახელდობრ, მეთვალყურეთა (მესაკუთრეთა) საბჭოს მიერ ხელმძღვანელთა საქმიანობაზე კონტროლის დაწესებით ან მმართველთა მატერიალური ნახალისებით, რათა მათ აქციონერთა ინტერესების შესაბამისად იმოქმედონ.

ახლა კი უფრო კონკრეტულად იმ ღირსებების შესახებ, რომლებიც აქციონერულ საზოგადოებას მიმზიდველს ხდის და აპირობებს მის წამყვან როლს ეკონომიკაში: აქციონერული საზოგადოება ხელს უწყობს მსხვილი დამატებითი კაპიტალის მოზიდვას ინვესტორთა (აქციონერთა) პასუხისმგებლობის შეზღუდვის გამო; სახსრების მოზიდვა ხდება გამსესხებლის (კრედიტორის, ინვესტორის) და მსესხებლის (აქციონერთა საზოგადოების) მინიმალური რისკის პირობებში, რაც წაახალისებს მენარმის ნოვატორულ აქტიურობას აქციონერულ საზოგადოებაში მესაკუთრისა და მმართველის ფუნქციის გამიჯვნა, პროფესიული, თანამდებობრივი ზრდის და შრომის ანაზღაურების კარგი პირობები, ხელს უწყ-

ობს მაღალი რანგის მმართველების მოზიდვას და ამის ხარჯზე, წარმოების საერთო ეფექტიანობის ამაღლებას; (ას) სტაბილურად ფუნქციონირებადი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმაა. ინდივიდუალურ საწარმოში მფლობელის სიკვდილი, როგორც უკვე ითქვა, იურიდიულად საწარმოს დაშლას იწვევს. აქციონერის სიკვდილის შემთხვევაში კი მისი აქციები უბრალოდ მემკვიდრეზე გადადის. რომელიმე აქციონერის გასვლა ან ფსიქიკური დაავადება, ასევე არ იწვევს კორპორაციის დახურვას. სწორედ ამიტომ (ას) უფრო მუდმივია და სტაბილურია.

აღნიშნულის გარდა, აქციონერულ საზოგადოებას ახასიათებს გარკვეული ნაკლოვანებებიც, კერძოდ: მოცემული ფორმის ჩამოყალიბება და რეგისტრაცია დაკავშირებულია გარკვეულ ორგანიზაციულ სირთულეებთან და მნიშვნელოვან სახსრებთან. (ას)-ში ადგილი აქვს ორმაგ დაბეგვრას. (ას) მოგებიდან იხდის გადასახადს, ხოლო აქციონერი - მიღებული დივიდენდიდან; საქმიანობის მკაცრი რეგლამენტირება არა მარტო კანონმდებლობით, არამედ კორპორაციის წესდებითაც აქციების ბევრი მეპატრონის ჩამოცილება სააქციო საზოგადოების მართვისაგან; სააქციონერო საზოგადოებაში აქციები განთავსებულია მრავალრიცხოვან მეპატრონეებს შორის. ეს ერთმანეთისაგან მიჯნავს მესაკუთრისა და მმართველის ფუნქციას და ზოგჯერ წინააღმდეგობას წარმოშობს. მაგ.: აქციონერები დაინტერესებულნი არიან მაქსიმალური დივიდენდებით, მენეჯერები კი ცდილობენ მოგება ინვესტირებას მოახმარონ; ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ყოველწლიური ანგარიშების გამოქვეყნების ვალეულება არა მარტო ასუსტებს (ას)-ის კონფიდენციალურობას, არამედ მმართველებს უბიძგებს მოკლევადიანი მიზნების რეალიზაციისაკენ, აქციონერთა მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებისაკენ და ამით ინვესტორთა მოზიდვისაკენ. ინფორმაცია, რომელიც ეხმარება ინვესტორებს სწორი გადაწყვეტილების მიღებაში, შესაძლებელია, მნიშვნელოვანი აღმოჩნდეს კონკურენტებისათვისაც. ამ მიზეზით ზოგი კორპორაცია თავის აქციებს ღია ბაზარზე არ ყიდის. ისინი დახურულ კორპორაციად დარჩენას ამჯობინებენ, რათა არ გამჟღავნდეს საიდუმლო ინფორმაცია.